

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 41.

Indult Bétsből, Pénteken, November' 18-dikán, 1831.

B é t s.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Conrád Ferentz Jó'sef Urat, a' Nagy Méltóságú Erdélyi Udvari Canczelláriánál Udvari Agenssé kegyelmesen kinevezni.

L e n g y e l O r s z á g.

Titkos tanácsos Engel Ur, az ideigvaló Lengyel Igazgatószerk Praesidense, a' Tsászár nevében a' következő Proclamatiót botsátá a' Lengyelekhez:

„Ezennel teszszük közönségessé, hogy némelly gonosz szándékú emberek, azt a' hamis hírt terjesztették el, mint ha a' törvényes Igazgatószerknek tzelja a' vólna, hogy a' Lengyel parasztokat, az ő Uroknak alattvalóivá tegye. Békeségben lévő Lakosok! Ne hidjetez az e' féle gonosz és veszedelmes sugallásoknak. Felséges Uralkodónknak és Urunknak nevében adom tudtotokra, hogy a' ti Királyotok és Atyátok a' ti nyomattástokat nem tsak nem akarja, de sőt inkább a' töle rendelt Igazgatószerknek azt parantsolja, hogy az a' ti bóldogságotokat előmozdítani minden módon igyekezzerk. Folytassátok békességben a' közjóra szükséges foglalatosságaitokat, tegyetez egész engedelmességgel kötelességeiteket, és gyözödjetez meg a' félől, hogy ti, a' titeket illető jussaitok birtokában nem tsak meg fogtok maradni, hanem hogy állapototok jobbításán az

Igazgatószerk szíve szerént fog munkálkodni. — A' Tsászár parantsolatja szerént Kaminski, Rozycki és Rybinski lengyel Generálisokra 's a' vezérlesez alatt vólt seregben szolgáló nagyobb Tisztekre nézve, a' kik t. i. katonáikat, még a' Varsó bevétele és így Lengyel Ország meghódoltatása után is hadra vezetvén, vért ontani meg nem szüntek, és a' kik az Orosz seregektől nyomattatván, fegyvereiket idegen földön tettez le, mint olyan emberek, a' kik ezen tselekedetek által a' Tsászár-tól ígért Amnestia jótéteményére magokat méltatlanokká tettez, éppen az a' Rendelés alkalmaztatódik, melly Sept. 20-kán (Oct. 2-kán) a' Romarino seregére nézve tettez. Ebben a' Rendelésben nevezetesen a' Tsászár azt határozta: hogy Romarionak, és seregében lévő mind azon Tiszteknak, kik vele együtt az Ausztriai birtokokban kerestek magoknak menedék helyet, az Orosz Tsásárszágba vagy a' Lengyel Királyságba való visszatérés meg ne engedtessek. A' később teendő Rendeléseket azokra nézve, kik e' jelenvaló parantsolat alól, valami okért kivevödhetnek, a' Tsászár magának tartja.

Ő Felsége az Orosz Tsászár, Főhadi Vezér Hertzeg Paskievitsnek ajánlására egy Szevoynicki nevű Vilnai Nemes embert, — a' kinek egyéb rangja nem vólt, és a' ki a' Revolutio

kiütése alkalmával az ő parasztjaitól a fegyvereket elszedvén, azokat a katonai törvényszéknek által adta, maga pedig önként állott az Orosz sereg közzé katonának 's azzal együtt hadakozott a felkölteken ellen, melly által magát nyilván való veszedelemre tette ki, illy ritka hűségű szolgálatjáért — titularis tanácsosnak nevezett ki.

Hadnagy Petrynski Vintzenzet pedig, ki azon Insurgensek közzé állott, a' kik egy Wiereinski nevű nemes ember vezérlése alatt, az Ausztriai határszélekhez mentek olly tzéllal, hogy magokat Dwernicki seregével egyesítvén, Orosz Ország ellen támadjanak, ugyan tsak a' Császár nemességétől 's rangjától megfosztván, Szibériába küldötte.

Hertzeg Paskievits, a' Fő vezérsége alatt lévő sereg között Oct. 27-kén Ő Felségének a' Császárnak következő napi parantsolatját tette közönségessé: „Katonák! Várakozásunknak eleget tetetek. Midőn a' fellázzadt Lengyel Országban a' tsendesség vissza állítását 's a' haza óltalmazását reátok biztuk; megmutattátok, hogy a' Haza békességének 's betsületének érdemes őrei vagytok. Alig jöttetek Taurisból és Driánopolyból haza, a' midőn ismét egy neki keseredett ellenséggel való háborúhoz kezdettetek, 's annak nehézségeit meggyőzvé, a' Visztula, Búg és Narev folyóvizeinek partjain, a' Varsó lapájain véghez vitt halhatatlan tetteitek által, új fényel vontátok be az Orosz fegyvereket. A' sors szenvedéseiteknek jó végét adta, a' zendülés letsilapodott, a' Lengyel Királyság az Orosz Császársághoz vissza került, 's magok a' meggyőzöttetek áldják győzedelmünket, midőn látják, hogy az ő szerentsétlen Revolutiójoknak vége szakadt. Vitézek! A' győzedelmek adóját illeti az első ditsős-

ség. És minekutánna jótéteményiért annak buzgó hálákat adtunk, ti hozzátok fordúlunk, 's a' győzedelmes és háládatos haza nevében néktek mondunk köszöneteket. Reátok függeszti szemeit Orosz Ország, és kevély lévén azzal, hogy illyen derék fiai vagynak, emlék könyveiben fel fogja ditsőséges tetteitek emlékezetét tartani. Ti a' vitézséggel, még az igazi katonának más jeles virtusait is öszveköltitek, nevezetesen; a' győzelem után való maga mérséklést, a' meg győzöttettekkel való nyájás bánást, az ellenség kéméllését, ha t. i. az köteletségére vissza tér, — az elletetek fegyvert nem fogott lakosoknak életek és javaik mindenkor szentek voltak előttetek. Katonák! ne szünjetekek meg ennekutánna is, bennetek vetett bizodalunkat megőrizni, 's a' békességnek helyre állása után, legszorosabban tartsátok meg a' rendet magatok között, 's azon legyetek, hogy a' meghódolt Országban, a' hozzátok való hajlandóság és Rendszeretet mint az előtt, nem különbben a' Mi Thronusunkhoz való szeretet és ragaszkodás, 's az Orosz Ország eránt való tisztelet napról napra nevedekjék. Szent Pétervárában Oct. 6-dikán (18) 1831. Miklós.

Az Augustovói Vajdaságban uralkodó marhadög miatt, se marhákat se juhokat nem szabad onnan kihajtani, hogy a' gonosz dög tovább ne terjedjen.

Miólta Varsóban a' Cholera kiütött, benne mindöszve 2186-an haltak meg. Megszülvén a' nyavalya, a' szegények számára állíttatott ispotályok bezárattak.

Frantzia Ország.

A' Pairek Kamarájának Nov. 2-kán tartott Ülésében Gróf Guillemint, Frantzia Orzágnak a' Török Udvarnál volt Követje, Követségének utolsó Actái-

ról e'képpen ad számot: Azt mondák vala a' Királyi-Tanátsban szinte úgy, mint a' két Kamarában „hogy én, buzgó igyekezetem által felre vezetvén, Instructio nélkül, vagy is inkább Instructio ellen békesség idején szóllítottam háborúra, azt az Igazgatószéket, a' mellynél meghatalmazott Követ voltam, — hogy én, holmi Német Országból vett levelektől indittatván, Martius 25-dikén a' Török főtanátshoz egy Követségi jegyzést küldöttem, mellyben Török Országot fegyverre nógattam, 's arra ösztönöztem, hogy a' rajta elkövetett méltatlanságokért álljon boszszút; — holott tudnom kellett volna azt, hogy a' meghaltak állapotjában heverő Törökország, azt a' Jegyzést a' Hatalmasságok Képviselőivel, ezek pedig a' magok Kabinétjével azonnal fogják közölni; — és utóljára, hogy én 30 's 31-dik Mártiusban költ hivatalos tudósításomban azon Jegyzésről szót sem tévén, lételet a' Király Igazgatószéke mind addig tagadta, míg későbbi levelemre annak valósága felől tsakugyan meggyőződött.“ Ugyan; Uraim! ítéljék meg tsak nyomosan ezen előadás mivóltát. Én is közöttök lévén azon kevés számú férjfiaknak, kik az ő katonai pályájokat a' Revolutiónak mindjárt elején kezdték, 's az abban folyt ütközetek hosszú rendjét végig élvén, sokkal közelebből néztem azon ditsőséges háborúnak változó eseteit és szerentsétlenségeit, mint sem hogy, mind azt gondosan ki ne kerültem volna, a' mi az én Hazámat szükség nélkül ismét azokra juttathatná. De ne felejtsük el azon veszedelemmel fenyegető környülállást is, mellyben Európa a' múlt Februáriusban és Mártziusban volt. Mint-hogy különös instructióim nem voltak, megnyugtató tudósítást is senkitől sem vettem, a' háborút elkerülhetetlennek kezdtem tartani, annyival is inkább, mi-

vel azon intések, mellyeknek hitelességét senki sem tagadhatja, minden kétségen kívül való dologgá tették előttem azt, hogy Frantzia Ország és a' száraz föld nagy Hatalmasságai között folytatózó háborúnak kiütése bizonyosan jelen van. Ezen intések olyanok voltak, hogy Követi és Polgári kötelességeimet mulattam volna el, ha annak kitapogatasát nem vettem volna munkába, hogy ha talán reászükségünk lesz, tarthatunk e' számot a' fényes porta segítségére vagy nem. Mind e' mellett is, hivatalommal 's a' Frantzia Ország Interesséjével meg-egyező vigyázással határoztam magamat ezen lépésre. Távol légyen, hogy a' Török fő tanátshoz küldött levelem, mellyben Török Országot fegyverre szóllítám, hivatalos lett volna, — nem, — az tsak egy egészen megbízott magános írás volt, melly által a' Reis-Efendinek azt mutattam meg, millyen nagyon hihető most Európában a' közönséges háborúnak kiütése, és hogy mitsoda hasznát fogja Török Ország venni annak, ha ezen háborúban mellénk áll. Valami egészen különös előre bevett velekedést kell felvennünk, ha egy ilyen vigyazva tett nyilatkoztatásban, minden további halasztás nélkül indítandó háborúra való felszóllítást akarunk találni. Külömben meg nem lehetne fogni, miképpen láthatott valaki, egy minden titulus és aláírás nélkül való 's tsak felvilágosító levelet, Követségi hivatalos Jegyzésnek. Hogy azok, kik a' Követségnél szokásban lévő formákat éppen nem esmerik, kik nem tudják a' dolgoknak Napkeleten való folyamatját, ilyen módon megtsalatkozhatnak, természetes dolog; de, a' mint ugyan én gondolom, egy külső Ministernek, ki hajdan Frantzia Országnak Konstantzinápolyban Képviselője volt, ki ugyan ott a' legkétségesebb környül állások között adta jeleit a' ma-

ga állhatatlóságának és Ügyességének; kötelessége lett volna, egy ilyen szóból származott zavarban a' Tanátsot felvilágosítani. Helytelen állítás az is, hogy a' Portánál tartózkodó Követek, az én Jegyzésem kiadása után annak másolatját mindjárt más nap megkapták volna. Magoknak az említett Követeknek előtem forma szerént tett nyilatkozatása után mondom, hogy ők, az én írásomnak csak léteéről és általános foglalatjáról tudtak valamit, 's azt is magános és nem hivatalos tudósításból. Nem kell tehát gondolni, hogy a' Török Főtanácsa' benne vetett bizodalommal visszaélt volna, úgy mint a' melly vissza élés, annak szókasával, Interestéjével, és tulajdon nyilatkozatásával ellenkeznek. Oda fellyebb azt mondám: hogy vettem Instructiókat. Igen is. Az én visszahívattatásomról szóló parantsolat, két hivatalos levellel érkezett együtt. Ezek én előmbé éppen ellenkező útat tettek, azzal, mellyen vélekedésem szerént Hazám javára, nékem ez ideig mennem kellett; — de ezen irás, eredeti formájában soha kezemhez nem jött. Az minden esetre későn érkezett. Az említett kettős hivatalos levélen e' vólt „költ Martius 9 dikén“ 's éppen azon a' napon kaptam Páristól 800 órányi távolyságról, igen hiteles forrásból azt az intést, melly által a' fenn nevezett lépésre indítottam. Egy nagy Hatalmasság Követje Januárius ólta igen gondosan nézte azon Zavarodást, mellyet az ő Igazgatószékének az én Konstantzinápolyban való mulatásom okozhatott. Szomorú dolog, hogy ezen több ízben megújított nyilatkozatások velem nem közöltettek; hogy senki hozzám világos, 's meghatározott Instructiót, — a' mint illet vólna, — egy szóval olyat nem küldött, a' millyenre szükségem lett volna arra nézve, hogy magamat azon Politikáról

való lemondásra határozzam, mellyet nekünk a' Török Udvar, mint a' tőlünk folytatandó, vagy tzelzett háborúban igen hasznos segítőerőt régtől fogva úgy szolgáltatott. De mind azokra, mellyeket felhozék, azt lehetne mondani: hogy meg kellett volna várnom ezen Instructiókat; — mintha bizony, ilyen környülálások között, egy olyan Országban, hol a' Lassúság systémája uralkodik, lehetne a' drága időt vesztegetni; mint ha egy Követnek csak valamelly biztos módjára kellene tselekedni. Hát azon nevezetes esetekben, mellyek az én tisztipályám alatt Nap-Keleten történtek, én Instructio nélkül semmit sem tehettem, és nem vólt szabad semmit is tennem? Vagy ezt kelle vala tselekednem akkor is, midőn a' magam fejetől tett határozás által, megállíthattam az Orosz sereget, melly már Konstantzinápolyt csak nem elfoglalta. Hogy pedig az én Martius 30 és 31-kén költ hivatalos levelemben a' Török Udvarnál tejendő lépéseimről nem emlékeztem, annak ezen egyszerű oka van: Ezen hivatalos levelek az Urakhoz postán küldődtek, 's nékem, hogy a' Ministeriumot arról, a' mit tsináltam, más úton tudósítsam, bizonyossá kellett várakózás által lennem a' felől, hogy az én Kurírom rendelt helyére el megyen. Akár millyen nyughatatlanságot mutattak legyen is az idegen Követek, 's akár melly zavarodásban jöttek is a' Ministerek, az én véletlen tselekedetem hallására, midőn ők a' Hatalmasságoknak békességet ígértek; az igazsággal és a' politikával talán még is inkább megegyezett vólna, ha az én vissza hívattatásom nem abban a' pillanatban mondódott vólna ki, a' mikor elbotsáttatásom kérése kézbe került. Hát csak egyedül azzal tehetta egyenességét az Igazgatószék nyilván valóvá, hogy engem, kihalgatás nélkül kárhoztatott?

E' szerént minekutánna, hét esztendeig, a' legterhesebb környülállások közt folytatott hivatalomtól egy pillantat alatt meg fosztattam, a' nagy buzgóságtól elragadtatott Törvényszék még azzal a' hibával is vádol, hogy én egy hólt testet akartam feltámasztani. Ha szinte a' szerentsétlen környül állások hihetővé teheték is egy kevés ideig, hogy Török Ország halva fekszik, én azonban nagyon bizonyos vagyok a' felől, hogy abból a' lélek még eddig nem ment ki. Én azt, a' mint már mondám, háborúra hívni nem akartam. De ha az Igazgatóság politikája azt hozta volna magával, hogy hadakozzunk, Török Ország, abban az esetben felélesztetvén, meggyőződése szerént nem keveset nyomott volna a' történetek mérőserpenyőjében. Úgy tartom, hogy ezen rövid felvilágosítás elég arra, hogy Tisztitársaim rólam illendőképpen ítéljenek, 's annak megmutatására, hogy mitsoda szükség kényszerített engem említett lépésem tételére. Engedetlen én, a' mint sokan állítják, az Instructiókhoz, mellyeket t. i. nem is vettem, egyáltalában nem voltam. Én tudom, hogy széles kiterjedésű követijussommal soha vissza nem éltem, — hiszem különösen, hogy az én legdrágább betűletre vágyásomat, melly hazámnak, minden tölem kitelhető módon való szolgálás igyekezetében áll, egész életemben soha el nem mellőztem. Ilyen magam viselete mellett, úgy tartom, hogy azon Kamara tiszteletét, mellynek tagjának lenni szerentsém van, megérdemlettem.“

Azon törvényjavallat, melly a' közönséges dolgokra felvejendő 18 millió frank rendkívül való költsönről szól, a' Pairek Kamarájában 67 voksal 8 ellen Nov. 4-kén fogadódott el.

A' közönséges tanításra ügyelő Minister Nov. 2-kan költ kerülő írásában

azon Kezdő-oktató könyveket nevezte meg, mellyek szerént az Oskolákban ennekutánna tanítani kell. A' Vallásra való útmutatásban használtatnak, a' Romai Katholicusok Oskoláiban: Fleur y nek, Rossve től helybehagyott kis historiai Katechismusa. — A' Protestansok Oskoláiban, egy a' Bibliáról legközelebb kijött munka, melly egyszersmind az Ó és Új Testamentomnak historiai foglalatját is előadja. Az Izraeliták Oskoláira nézve, az izraeliták Consistoriuma tartozik valami tzélerányos könyvet mutatni. Az Olvasásban való oktatásra az Alphabet, et premier livre de lecture, rendeltetett, — mellyből 500,000 példány nyomtattatván, Frantzia Országának 25,000 közönséges Oskoláiban elosztódott.

A' Semaphore Marseilleből közli: hogy egy hajó, melly Alexandriából 25 napi utazás után Oct. 17-kén érkezett Máltába azt a' hírt hozta: hogy a' Cholera, melly Egyiptomban mintegy 50,000 embert ragadott el, nagy hirtelenséggel el tűnt. Napjában tsak 10-en halnak meg Cholerában. A' főbb rangú idegenek közzül Alexandriában tsak a' Spanyol Consul lett ezen nyavalyának áldozatjává.

B e l g a O r s z á g.

A' Senátusnak Nov. 2-kán tartott Ülésében Vilain Ur adta hivatalosan elő azon Biztosságnak vélekedését, mellynek a' békesség tractátusát illető törvényjavallat megvizsgálása tétellett kötelességévé. A' hírtvivő Ur a' Tractátust úgy tekinté, mint olyan szükségét, mellynek Belgium magát tartozik alávetni, egy olyan bódogabb jövendő reménylése alatt, mellyben azon veszteség, a' mit az jelen állapotjában szenved, ismét kipótólódik. A' Biztosság úgy vélekedik,

hogy a' maga vonogatás a' háborúnak minden nyomorúságait ki fogja az Országra árasztani, 's azt a' meggyőzette-
 tés esetében elébbeni állapotjába fogja vissza tenni. Egyébaránt a' Ministerium határozza el, hogy a' Tractátus elfogadása mellé mitsoda feltételeket kelljen ragasztani: — legfőbbnek gondolja Leopóldnak megismerését, mint Belgák Királyát. Beszédje végén a' hírmondó, a' Biztosságnak azon való keserves fájdalmát jelentvén, hogy tőlök polgártársaik egyrészének el kell szakadni, a' törvényjavallat elfogadását ajánlotta. Az öregebb Moreghem az egész dolgot a' Leopóld Király böltsességére bízta, ki bizonyosan fog ahoz érteni hogy az Országra nézve a' legkedvezőbb Resultatumokra tétessék szer. A' Lefebore-Meurat Ur nyilatkoztatásának sumája ez: Ha én azon Tractátust, melyet nyakunkra tolnak, közönséges politikai szempontból nézem, úgy találom, hogy annak tzelja, Belga Országnak régi állapotjába való visszatétele. Mert a' Conferentia tagjai tapasztalás után jól tudják, hogy a' népek nem szűnnek meg mind addig míg kedvetlenséget éreznek, mozogni, ha tsak durva és erőszakos zabolán nem tartatnak, — az sem esmeretlen dolog pedig a' Meghatalmazottak előtt, hogy Leopold ilyen eszközök-höz nem fog nyúlni. Én tehát bizonyosan tudom, hogy a' Conferentzia a' Restauratiót, a' maga útálatos Combinatiójának haszinte nem meglehető, legalább nagyon hihető következésének tartja. A' Conferentiának egyrésze kívánja a' Restauratiót, más része ugyan azt nem teszi, de azonban a' háborútól való félelem miatt magát annak ellene szegezni nem bátorkodik. Ezen én vélekedésemnek maga a' hollandiai Király szolgál gyámolául. Ugyan is ő, a' Conferentia végzését megértvén sem haragot sem

örömöt nem mutatott, az a' felől való gondolatját magában tartotta, és azt tsak tselekedeteiből láthatjuk. Ő a' Tractatus elfogadása alól magát nem vonogatta, de el sem fogadta azt, és ha nem hibázok, nem is fogja elfogadni; mert ő semmi olyan dologban megegyezni nem akar, a' mi nekünk későbben ő maga és vélekedése ellen fegyverül szolgálhatna. Ő a' dolgokat magokra hagyva, el akarja azoknak kimenetelét várni. Azt a' Tractátust akarja Ő megállapítani, melly az ő szemei előtt nem egyéb, mint az ő éjszaki tartományinak a' déliektől való elszakasztása. Az után várakozik ő, hogy a' 24 tzikkelyekből kiáradó nyomorúságok vigyék néki hatalma alá vissza az ő felkelt alattvalóit. 'S ezek így lévén ugyan hogy kívánhatják a' Leopold Ministerei azt, hogy én ilyen kimenetelű dologra adjam megegyezésemet. Én néki inkább barátja mint tanátsadója vagyok akkor, midőn a' Tractatus elfogadását ellenzem.

A' Belga Képviselek-Kamarájának Nov. 3 kán tartott Üléseiben már a' Limburgi és Luxemburgi Képviselek közzül egy sem vólt jelen.

A' f. h. 2-kán estve érkezett Hágába a' Kurír, melly oda a' belga-Köve-tek Kamarájának a' Londoni Conferentia végzéseiben való megegyezése hírét vitte meg.

H o l l a n d i a.

A' Hágai Ujság jelenti: A' Föhadi vezér Föhadiszállása ma megy Hertzógenbuschba. Gen. Lieutenant Geen Tilburgba, a' Saksen Veimári Hertzeg pedig Boxtelbe ma tesz által föhadi szállásokat. A' mi seregünknek a' múlt hónap 23 kán kezdődött Mozgásai azzal végződtek, hogy az, ezúttal igen jó magát óltalmazó állásban van,

de úgy, hogy magát megtámadó fekvésbe igen könnyen által teheti, ha talán az ellenség fejét a' mi birtokunk megtámadására merné vetni. A' hadi dolgokhoz értőknek ítélete szerint seregünknek mostani állása az Oraniai Hertzeg nagy fővezéri talentomára mutat.

O r o s z O r s z á g.

A' Pétervári Ujság Oct. 29 kén jelenti: Ö Felsége az Orosz Tsászár, Oct. 11-kén (23) estveli 11 órakor érkezett Moszkauba. Más nap 8 órakor ennek jeléül minden tornyokban zászlók függesztettek ki. A' nép véghetetlen számmal gyűlt a' királyi Palota és Templom környékére a' hol ö Felségét leírhatatlan öröm érzések, 's nyilatkoztatások között fogadták. A' múlt esztendőben, a' Cholera-tól rettegő nép bátorítására és segítségére, most pedig azért ment Orosz Ország Uralkodója Moszkauba, hogy a' közelébb nyert győzedelmen való örömébe az Ország hajdani fővárosát is részesítse, és hogy azért együtt adjanak a' minden jók Adójának buzgó hálákat.

B é t s.

Béts belső és külső városaiban Nov. 14-kén déltől fogva cholera-ban:

Nov. 15-kén délig megbetegedtek 20-an, kigyógyultak 14-en, meghaltak 9-en.

Nov. 16 kán délig megbet. 24-en, kigyógy. 7-en, meghal. 15-en.

Nov. 17-kén délig megbet. 23-an, kigyógy. 15-an, meghalt. 11-en.

E' szerint Sept. 14 kétől fogva Nov. 17-kéig megbetegedtek 3797-en, kigyógyultak 1750, meghaltak 1810-en, orvoslás alatt vagynak még 237-en.

M a g y a r O r s z á g.

Vigasztaló tudósítások jönnek a' két Magyar Hazából mindenfelől, hogy az

epeveszély vagy egészen megszűnt, vagy pusztításában szemtátomást alább hágy, ott is a' hol az újonnan üt ki.

Bihar Vgyében már csak Mező Keresztesen van 3, és Sz. Péterszegen 7 beteg, mind gyógyuló félben. Ezen Megyének kevés helyeit lepte meg a' nyavalya, ú. m. Deretske és Kaba M. városokat, Berettyó Sz. Márton, Sámson, Bakonszeg, Sáránd, Hentzida, Gáborján, Komádi, M. Keresztes, Sz. Péterszeg helységeket és N. Várad Városát. Az egész Vgyében 400,000 lakos közül csak 650-en lettek a' nyavalyának áldozatai.

Ö Gyallai Besse János Úr, a' ki három részét a' földnek öszvejárta, mint ezt a' Budai Német Ujságban (1829) kiadott rövid életleírásában olvasni lehetett, 's a' ki most ismét utazásra készülvén Hazáját, az idő viszontagságai miatt talám örökösen elhagyja, barátságosan közölte velünk a' következő híradást Körösy Hazánkfijáról, a' ki Tubetben több esztendeig mulatott. Bengálból a' Calcuttai Angoly Ujság (Government Gazette) ezt írja.

„Simla városból érkezett levélből értettük, hogy Cosme de Körösy Konaor városába érkezett, és magával számos jegyzéseket hozott, mellyek a' Tubeti nyelvet illetik. Úgy látszik, hogy ö Szótárt és Grammatikát is készített ezen nyelvben; ezen munkáján három esztendeig fáradhatatlanul dolgozott. Mi legyen következő szándéka ennek az iparkodó Magyarnak — nem tudjuk.“

Miskóltzról Nov. 7-dikén.

Buda-Pestről a' Haza szívéből hozánk is eljutván a' köz tzelra egyesülés lelke, a' mi már itt többek fejében megfordult, valósággá lett. — Városunk jelesebb Kereskedői e' f. e. elein

össze állottak egy Casino Társaság megfundálására. E' végett az Almásy Familiának tágas udvarát, a' rajta lévő épületekkel (10—12 szoba) kibérlette. — Be vesz Tagokká minden műveltebb 's nemesebb társalkodás örömeit nem háborító, jámbor erköltsű Személyeket, a' Társaság alap törvényei szerint, golyóbisok által véghezmenő elválasztás útján. —

Megyénk Fő Ispányi Helytartója Báró V a y Miklós Úr (ki egyszersmind Pártfogója is e' kis Egyesületnek) Al-Ispányink, a' Vrgye Tisztviselőji, vidékünk több Földes Urai, 's Városunk számos közép rendű lakosai Tagjai e' társaságnak. — A' Tagok két félek: Állató vagy mulató Résztvényesek (Actionariusok). Azok a' Társaság tulajdonkép megfundálóji, kiknek a' hazai termékekkel kereskedés jobb lábra állítása fő tzeljok; ezek tsak mulatság kedvéért Béállottak. Vannak kétszáz állató Résztvényesek, ötven ezüstfjával. — A' Tőke még tsak tíz ezer ezüst forint, és így a' Kereskedés még tsak kisebb kiterjedésű; hanem most azon Javallat lételre hozása forogván szóban, hogy a' Tagok egy egy Résztvény után ezer ezüst ftig való teljes bátorságot, törvényes úton kimutatni, és lekötöni tartozzanak, hogy e' szerint a' Casino-nak tízezer ezüst forint kész pénz mellett, kétszáz ezer ezüst ftig legyen hitele: biztosan reményljük, hogy e' jó szándék teljesevén, hasznos következeseket fog szülni; annyival inkább, mivel az Egyesület, kereskedése foglaltosságaiban a' betsületet, pontosságot, termékek valódiságát hitelességét, minden vissza élések lehető eltávoztatáso-

kat alap-törvényeivé tette. — A' mulató tagok öt ftot fizetnek esztendőnként. — A' Jegyzőkönyv vitelében, 's különben is a' társalkodásban a' magyar nyelv van divatban. — A' multság 's társalkodás eszközei gyarapítására nyóltz féle újságok, 's több folyó-írások járnak.

E' tsöpörödő Intézet már is az élet eddig nem ösmért sok ártatlan örömeivel, gyönyörűsegeivel élni tanított bennünket. — Az illő tisztelet betsület megadásán kívül semmi személyes tekintet nem korlátoz bennünket. — Minden a' vele rokon érzésünkhöz szít, azokkal mulat, közli tudomásait, tapasztalásait, 's a' t. Minél jobban ki fog ezen élet módja fejlődni, annál több örömekre, hasznos idő töltésekre, sőt Kereskedői tekintetben valóságos nyereségre is tartunk számot. — Annyival jobban sajnálnók, ha ne talán megszakadozván erőnk, megerősödésünk előtt gyengülünk kellene, — a' mitől felhődzünk. — Ugyan is

A' közelebbi Septemberben némelly Nemes Urak egy újabb 's nagyobb Egyesület megfundálására botsájtottak világ elibe egy meghívást. — Mivel azonban ezek közül kik magokat ennek felállítására aláírták többen óhajtanák, hogy a' két társaság egybe olvadna, melly egyesülés által az erejében gyarapodván a' közhasznú tzelra sikeresebben is munkálódhatnék; reményljük, hogy ez több fontos okoknak és éppen a' társaság tzelja elérhetésének tekintetéből meg is állapíttatik. Sok siralmas következesit tapasztalván már a' megszakadásoknak, kívánnók, hogy valahára minden közös jó tzelra egyesített erővel iparkodnánk.!!